

Q.K.
398
17.

(X2000 269)

Xa
1530

ORATIO

in funere

RUDOLFI

Episcopi Halberstadenfis,

Ducis Brunsvicensis & Lu-

neburgensis,

Principis Juventutis,

Habita

Tubingæ, in Illustri Collegio 23. Aug.

Anno Christi MDCXVI.

à

THOMALANSIO.

GVELPHERBYTI,

Typis ELIÆ HOLVVEINS, Anno 1617.

SERENISSIMO PRIN-
CIPIDN.

FRIDERICO ULRICO,
Duci Brunsvicensi & Lune-
burgensi, &c.

Negati tui, Serenissime Princeps, quos nuper
ad exequias Divi fratris tui RV DOLFI
cobonestandas huc misisti nobilissimos & am-
plissimos, non tantum abs te, & jussu tuo omnē
mibi denunciaverunt gratiam & addiderunt
ea liberalissimè, quæ longè supra meam erant
expectationem: verum etiam Orationem funebrem, quā
memoriam optimi Principis RUDOLFI pro ingenij mei
tenuitate, certè non pro illius meritis, celebraveram, ut primo
quoque tempore descriptam publicatamq; Serenissima Celsi-
tudini tuæ dedicarem, authores fuerunt. Facio magne Prin-
ceps, hortatu tuorum, quod spontè meâ vix eram facturum, &
tibi humilimè offero hisce chartis scriptum, quod illi audivere
dictum, in quo si nihil aliud sit principali adspectu & lectione
tuâ dignum, istud tamen habeo persuasissimum, te hîc veluti in
imagine fratrem tuum RV DOLFVM redivivum jucundissi-
mè contemplaturum esse. Tübingæ, Kal. Septemb.

Serenissimæ Celsitud. T.
devotiss.

THOMAS LANSIUS.

SERENISSIMI PRIN-
CIPIS

FRIDERICI ULRICI
Ducis Brunsvicensis & Lune-
burgensis, &c.

Legati, Amplissimi, Nobilissimi;

*Auditores ceteri Magnifici, Illustres, & undiquaque
honoratissimi*

Um primùm de adventu Reverendissi-
mi & Illustrissimi Principis RUDOLFI,
Postulati Episcopi Halberstadensis, Ducis
Brunsvicensis & Lüneburgensis, &c. huc
nunciatum esset, & ut fieri amat,
tanti Principis præsentiam multa egregia elogia
præcurrerent; inter varios istos festosq; gratulati-
onum applausus summam voti mei ego hanc feci;
ut virtutis majorum, omninò incomparabiles, o-
ptimo Principi RUDOLFO hereditarias cum nobili
proprio-

propriorum meritorum auctario toto pectore fue-
 rim comprecatus. Et quid pro illius felicitate ani-
 mo cōcipere majus, quid ore dicere gloriosus, quid
 ad perfectissimam Principis ideam illustrius optare
 potuissem? Nam quis fuit illi Pater? Pater illi fuit
 HENRICUS IULIUS, heros cum pace conferen-
 dus; qui inusitato seculi decore Principatum cum
 Musis foederavit, tantâ honorum prerogativâ, ut o-
 mnibus Europæ Principibus palmam prudentiæ &
 doctrinæ ambiguum fecerit. Quis fuit illi avus?
 Avus illi fuit IULIUS, IULIÆ ACADEMIÆ PA-
 TER: qui jucundissimâ justî & moderati imperii
 memoriâ, & æternis pietatis virtutumq; operibus
 omnem posteritatem populi Brunsvicensis Ducatû
 ad perennes gratiarum actiones sibi reddidit ob-
 noxiam. At qui non vacat jam, nec licet etiam in
 hoc temporis angustia, seriem avorum & agnato-
 rum *stirpis Guelphicæ*, toto orbe celeberrimæ hîc ex-
 plicare prolixius; & ad *Gentem* usq; *Actiam* excurrere
 quæ Romæ L. Valerio Flacco & C. Mario Coss. flo-
 ruit, maximè verò M. Actio Balbo C. Cæsaris Au-
 gusti avo materno, & C. Actio, qui imperante The-
 odosio vixit, fuit inclyta; & ex qua ducum Brun-
 svicensium & Lüneburgensium in Germania, nec
 non Marchionum Estensium & Ducum Ferrarien-
 sium

O R A T I O.

sium in Italia familiæ descenderunt. Id tamen asse-
 verare, & vel ipsam invidiam hoc libero veroque
 verbo lacescere ausim: Vt olim Romæ Deciorum
 familia fascibus laureatis fuit plena, gloriâ in tam
 longo stemmate nunquam variante: Siquidem,
 Cassiodori preconio aliquid mediocre in ea nasci
 nesciit, & tot probati quot geniti: ita serenissima do-
 mus *Brunsvicensis* penitissimè repræsenta-
 vit Germaniæ nostræ fortunam & felicitatem Deciorum; nisi
 quod amplius etiam orbi spectandos exhibuit *Hein-*
ricum Leonem, Othonem strenuum, Albertum magnum, Otho-
nem coclitem, Henricum pacificum, Guilielmum victoriosum,
Ericum seniore, & tot tantosq; alios semideos Prin-
 cipes, quot quantosque virtus Deciorum capere
 non potuisset. Atque ita, Auditores, Principem
 RUDOLFUM adhuc dum absentem feceram vo-
 to meo maximis Principibus parem, & plerisque
 superiorem: quem paulò post præsentem cum pro-
 pius contemplerer, & in augusta corporis specie,
 in erecta fronte, in oculis mitissimis, in toto vultu
 humanissimo, in sermone perfamiliari modestissi-
 moq;, optimæ indolis atque iudicij accuratissimi
 iudicia legerem; tantum abest, ut me voti mei pœ-
 nituerit, ut etiam interior animi veneratio creverit,
 & adfectus devotus validissimè fuerit confirmatus.
 Etsi tunc quoq; fuit, quod me non leviter concussit
 & per-

O R A T I O.

& perturbavit: Prægrandis illa & vasta adhuc intra pubertatis annos corporis moles, pectus ob circumfusam pinguedinem perangustam, Spiritus reciprocatio paulo concitatiori motui parum sufficiens, & quod primæ admissionis amici fuggerebant, valetudo sæpe dubia & in ruinam proclivis: quæ omnia curriculum vitæ brevius prænunciare videbantur. Auxere suspicionem cum alij naturæ scrutatores, tum subinde Princeps ipse: qui non raro, etiam integer planè & incolumis, ingenti animo prædicebat, propediem se fratris HENRICI CAROLI, Episcopi Halberstadenſis, &c. proximo anno defuncti, vestigia ingressurum, nec diu inter mortales superstitem futurum esse. Et heu nimis verus vates fuit! Heu nimis præcipitia auguria! Vixit n. vixit inclytus ille Princeps, & in ipso ætatis flore nuper admodum vivere heu! desiit cum incredibili sanctissimæ matris cordolio cū fratrum sororumq; luctu acerbo, cū populi Episcopatus Halberst. Ducatusq; Brunsvicensis, gemitibus profundis, cum lacrymis domus familiarum uberrimis, cū tristissimo deniq; desiderio, Ill. huius collegii, & bonorum virorum quorumcunq;. Arderet hic animus, lenimenta & solamina animis tam gravi repentinoq; casu afflictis aspergere, sed quia sumus ab hesterna cõciõe funebri solationũ copiosissima recetes, in qua nihil hominib. eternũ esse

&

O R A T I O.

& omnium rerum fugâ vivi, ex limpidis *θεοσοφίας*
 fontibus sumus edocti; pietati proximum fuerit,
 à funestis cogitationibus redire in officia viventium,
 & mutuuum silentium calamitatibus præstare,
 ne vulnera, quæ cicatricem processu temporis du-
 cunt, intempestivè contrectata crudescant. Sera e-
 nim & crebra solatia acriùs instaurant dolorem.
 Verùm illustre Collegium impatiens dispendij sui
 de honore virtutum Episcopi & principis RUDOL-
 F I petit levamen; quem spe magnum, & si fata si-
 vissent, re admirabilem futurum, laudatione solen-
 ni tradere conatur ore meo memoriæ posterorum:
 non quod ille præmia terrena desideret, qui gaudia
 corporis etiam cum hominem ageret, ut caduca
 calcavit; sed quia ornamentis bonorum incitatur
 imitatio, & virtutis æmula alitur exemplo honoris
 alieni. Hâc igitur conditione orationem habebo
 illi, non ut eâ commendem ipsum, sed ut eam com-
 mendet ipse; sciens, nihil illi, qui virtutum suarum
 & vitæ integerrimæ testimonio nititur, per me ac-
 cessurum, decessurum tamen officio meo, si tacerẽ.
 At vos, Auditores, servate consuetudinem vestrâ,
 & audiendi facilitatem; quæ cum vobis innata sit,
 remittit mihi laborem deprecandi. Nam penè in-
 juriam facit præstanti, qui anxie petit, quod illius
 natura

O R A T I O.

natura spontè promittit. Sicut tamen boni Imperatores instructâ acie interdum facere solent, ut eos præcipuè ad pugnam animent, verbisq; exhortentur, quos præ reliquis ad conferendas manus alacres promptosq; esse vident: ita ego quoq; omnibus precibus à vobis nunc contendo, ut hoc agatis, quod agitis; & aliquid audire dignemini de Principe RUDOLFO mortuo, quem si vivus hîc inter nos versaretur, omni cultu & observantia fitis complexuri. Sermo erit parcus: memoria nunquam desitura.

Natus est Princeps RUDOLFUS VVolferbüteli, Anno hujus seculi secundo, Junij die decimo quinto, patre supra laudato, nec tamen satis laudato, divo HENRICO Iulio, Episcopo Halberstadenfi, Duci Brunsvicensi & Luneburgensi; matre verò ELISABETHA, FRIDERICI II. *Regis Danie Filia* heroinâ si genere æstimetur, tummis componenda; si ingenio, nullis postponenda; si meritis & virtutum ornamentis, quam plurimis etiam præstantissimis præponenda: pro cuius incolumitate ego DEUM veneror, ut beneficiis suis addat perpetuitatem, & illam augustam Principem donet largo ætatis excursu, ita ut senectus nihil decoquat firmitatis. Quæ autem gaudia

B

hic re-

O R A T I O.

hic recens natus filiulus peperit parentibus, difficile est verbis exequi: cum amor parentum in liberos, ut maximè aliæ amoris causæ defint, tamen ob hoc ipsum, quia liberi sunt, vix unquam consistat intra modum. Unde solent parentes avari esse votorum, nec ulla liberorum bona putare perfectæ, desiderio & cupiditate potiore. Qui adfectu tantò majores concipit impetus: cū vident, infantulū pulchellū, succiplenum, & omnibus membris sic esse cōsummatum ut natura perfectionis insigne documentum dare voluisse videatur. Qualis omninò Princeps noster RUDOLFUS erat: cujus præclarissimè in tenellulo & grandiusculo statim corpore minæ fidem faciebant, fore, ut singulares Patris matrisq; virtutes simul omnes, novis incrementis auctæ, in illo ad æternitatem laudum domus Brunsvicensis mox reflorescerent: non quod cæteri fratres sororesq; paternæ felicitatis successionem pro parte legitima non creverint, aut etiam à serenissima matre sint exheredes scriptique sed quia soliditas amoris parentum singulis liberorum accessit: cum bona animi, etsi spargi in plures creduntur, unicuique tamen proficiant plena & indivisa.

At enim hanc omnibus humanis gaudiis legē natura dixit; ut curæ voluptatem sequantur. Natæ
 soboles

Ioboles primò parētes hilarant: mox pii metus bre-
 vem gratiam fugant. hic & honor in exordiis lætus
 est: dehinc animos laborū æstus ingreditur. Et qui-
 dem matres, vix absolutis partionis doloribus, ilicò
 occupat perdius & pernox labor atq; necessarium
 prorsus officium nutritionis. Censeo n. Auditores
 præter ipsas matres, si modo valetudo aut alia causa
 gravior nō intercedat, nullas nutrices esse debere.
 Nam q̄ est hoc contra naturam imperfectum & di-
 midiatum matris genus, peperisse & statim ab sese
 abjecisse? aluisse in utero sanguine suo nescio quid
 quod non videret; non alere tunc suo lacte, quod vi-
 deat, jam viventem, jam hominem, jam matris of-
 ficia implorantem? An natura foeminis mammarū
 ubera quasi quosdam nævulos venustiores, non li-
 berūm alendorum, sed ornandi pectoris dedit? Sic
 enim prodigiosę multę mulieres fontē illū sanctissi-
 mum corporis generis humani educatorē arefacere
 & extinguere cū periculo quoq; averse corruptique
 lactis laborant, tanq̄ pulchritudinis sibi insignia de-
 venustet. Quid? q̄ sicuti valet ad fingendas corpo-
 ris atq; animi similitudines vis & natura feminis ita
 non secus ad eandem rem lactis quoque ingenia &
 proprietates valent. In Hispania hominum memo-
 ria duę fuerunt sorores, forma & moribus non parū

inter se difformes: altera modestissima, quæ matris lacte crevit; altera agresti temulentæque nutriti commendata pravo lacte; ingenium commutavit, evasitque ferox. Et in eadem provincia superiore seculo cujusdam lacte canino educati usque ad eò cerebrum aruit, ut noctu fugato somno per plateas miserabiles ederet ululatus latrantis in morem. Tanti refert, infantulos nullà alieni sanguinis mixtura contaminari. Qua in re tamen oppidò gravissima & maximi momenti hic hodie ubivis ferè locorum peccatur, ut pleræque foeminae honoratiores cum existimationis suæ læsione conjunctum, & honorem suum nimis arctè in ordinem coactum esse stultè opinentur, si nutritionis officio ipsæmet defungi habeant necesse. Et propterea passim colliguntur illa malæfidei & pudenda omnia in IX. ò purgamentis hominum nullo propemodum judicio, si modo copioso lacte turgeant: quæ, dum perpetuis implicantur cogitationum adulteriis, & quia fortè ob diligentiore custodiam foris non licet, domi in cordis sui lupanari strenuè & sine indiciis Venerem exercent; aut dum scurrilitate jocorum, cantiuncularum obscœnitate aliisque dictis & factis improbis castissimos oculos.

culos auresq; infantium cottidie fatigant; simul sanctissimos eorum animulos pestilentissimo vitiorum afflatu & tetri Spiritus commercio corrumpunt cum inæstimabili Reipubl. damno. Exaggerarem Epidemicę hujus pravitatis labem pluribus; nisi verba rebus essent minora, aut intempestivę sapientię adscriberetur, adversus adultum istum & præpotentem errorem rationibus frustra depugnare: quanquam nil precari utilius & salutarius nobis posterisque possumus, quàm seriam & severam hujus vitiosissimi moris emendationem. Non verò sic olim Romani qui artificiosissimę nature solertiam admirati in eo, quod ubera mulierum adfixerit pectoribus, quò istę unã eademque operã filiolos & lacte suo nutrire, & amplexu fovere, & facile commodeque exosculari possent, quascunq; matrestotas integras filiorum esse matres sapientissimè voverunt; M. Catonis Censoris uxore in hisce naturę sensibus capeffendis tam industriã & providã, ut etiam fervorum filios, quos infanti suo fortiori benevolentię vinculo devincire cupiebat, aliquando uberibus suis admoverit. Nec sic quoque olim majores nostri Germani: quos Tacitus in eos artus & hæc, quę mirentur Romani excrescere corpora scribit; quoniam sua quemque mater uberibus aleret,

B. 3;

nec

O R A T I O.

nec ancillis ac nutricibus delegaret. Sed ut temporum senio, ita morum flagitiis laboramus. Quod si tamen summam fortunæ adversus illud naturæ debitum exceptione uti lubet: tunc id, quod charitatē & pietatem matris suppleat, negligendum non est; ut scilicet nutrix deligatur, quantum potest, universâ corporis constitutione præsignis animo mansuetata, probitate excellens, ingenio spectabilis, & quæ virtutum semina cum lacte in alumnum transmittat, sicq; in tota conversatione nihil auribus, nihil oculis, nihil animulo infantuli obijciat, quod non sit ex probatissimis moribus & incorruptissima disciplina. Quantumvis enim cautio adhibeatur summa fit tamen, ut nec satis caveri possit, malitiâ nutricū contra prudentiam matrū aliorumq; oculatissimorum hominum prævalente. Princeps hodieq; vivit inter mundi maximos sanè non minimus, cujus ore fortuna grandia loquitur, qui primis annis foeda tabe & ulcere afflictus fuit, vitio nutricis nefariâ illâ contagione obsessæ. Quare tenera illius ætas spem vitæ & regni valdè accisam præ se tulit; & is totos quatuordecim menses pro recuperatione valetudinis passus est ea à Medicis, quæ solent Americana lue sive morbo Gallico correpti. Sed quid agit noster infantulus? noster RUDOLFUS? noster Princeps? Ille,

O R A T I O.

Ille, mei auditores, rectissimè valet, bellissimè habet; in cunis blandulo garritu jocatur, in gremio & ulnis serenissimæ matris ludit, tutus curâ & sollicitudine ejus ab omni periculo noxiæ nutritionis; corporis animiq; bonis instar alluvionis pedetentim, & sic largiter tamen in dies auferentibus, ut quamlibet voti parentum avaritiam explere potuissent. Nisi prodigam naturæ benignitatem accusare velimus: quòd annos muneribus suis anteveniendo expectationem de incrementis infantuli conceptam longè supergressa sit: augurio, ut antè memini, non usquequaq; læto. Ut enim flumina cum altiùs intumescunt & ripas licentiùs expatiantur, multoties mole aquarum aliorsù incumbente, novos alveos faciunt, veteribus relictis: ita, qui corpore animoq; celerius & ante pubertatem viros æmulantur, haut rarò opinione citius terris denascuntur ut cœlo nascantur.

Verum enimverò missis nutritionis, & illis jocularium ineptiarum crepundiorumq; annis & quando & quomodo indoles succrescentis pueruli ad seria magis duci debeat, hoc demum non matris tantum, sed utriusq; parentum, præsertim patris opus hic labor est. Miserum est, relinquere liberos, ad quos nihil ex hæreditate præter famem perventurum sit ac sitim: miserius tamen est, relinquere cum illo

O R A T I O.

cum illo paupertatis satellitio etiam malam & bonarum artium rudem mentem: at multò omnium est miserrimum, si cum mala rudiq; mente veniant magnæ & regiæ opes, apud istam futuræ, nequitia & scelerum instrumenta. Prudens itaq; & accurata institutio omnem facit paginam: & in ea omnia vitæ bona malaq; unicè vertuntur. Vt in semente posita spes messis: ita in illa totius vitæ fructus. Sed maturato opus, nec surgens ætatula suis cupiditatibus diutius permittenda est. Namq; ut gypso madido statim utendum, cum ocysimè ficcetur: ita continuò fingenda moribus & litteris mollicula iuventus, priusquam durior non admittat amplius fingentis manum. O verò & hîc capitalem humani generis errorem! O communem curæ privatim publiceque salutaris incuriam! Hodie enim quæ educatio? quæ disciplina? quæ institutio? Filiorum pueritiam deliciis imbuimus, voluptatibus induimus, quod vis dictum factumque turpiculum licet risu osculoque excipimus; corpus otio, animum libidini præparamus; ostro, purpurâ, auro, argento, gemmis, fastum accendimus; gulam, palatumque cupediis iritamus, nervos omnes sensusque omnes improbis actionibus hebetamus & elidim⁹. Ita illi mollis ceræ instar ducentis manum in quemcunque

O R A T I O

cūnque habitum formamque facilè secuturi, domi
 audiunt videntq̄; , quæ pudet pigetq̄; referre exem-
 pla turpitudinum & imagines vitiorum. Quis autē
 credat ex hisce pueris bonos utilesq; Reipublicæ
 cives aut principes fieri posse? imo quis non credat
 potiùs, tales, ubi primum suæ libertati & potestati
 traditi aut magistratum sive principatum adepti fu-
 erint immani barbarie miserandas virtutum stra-
 ges quâcunque occasione edituros esse. Fatui sunt
 igitur qui agros colunt diligentissimè, ut multipli-
 catus proventus laborem vincat, qui mirificas ædi-
 ficiorum moles multis columnis & fornicibus nixas
 è marmore extruunt in altum, adduntq̄; variam su-
 pellectilem pretiosam, signa, statuas, picturas, a-
 mœnitates hortorum, auri quoq; & argenti pon-
 dere graves arcas; & quicquid luxus excogitare
 potest; qui domus procuratorem constituunt virū
 fidelem, januæ custodiam committunt viro non in-
 epto, ac reliquos rei familiaris administros volunt
 esse omni exceptione majores: solis filiis, ad quos
 tamen universa bonorum spectat successio, indul-
 gent, ut suo vivant arbitratu. At quo successu? quâ
 gloriâ? sæpissime, Auditores, cum infami macu-
 la & totius familiæ dehonestamento, atq; certissi-
 mo patrimoniorum exitio: cum omnis fortunæ he-
 redi-

C

redi-

O R A T I O.

reditas, nisi à virtute mutuetur durationem, sit
ambulatoria, & vix sequatur heredem tertium;
nec rarò

momento labilis hora

Transmutet dominos, & cedat in altera jura.

Aliter melius consulti patres liberorum saluti pro-
spiciunt: quos nec pudet interdum repuerascere, &
velut æquales liberorum studiis se denuò adungere
ut illis pietatis, virtutum, literarumq; dulcedinem,
dum elementis initiantur, labor participatè insinuet;
nullis impensis, nullis curis, nullis vigiliis parcunt, i-
psamq; necessarium somnū dividunt, usq; dū inter
metum & diligentiam lentus pignorum profectus
adolescat. Quos a. Patrię salus, aut & nascendi pri-
vilegium Reip. gubernaculis admovit, sicq; obstrin-
xit bono publico, ut, dum Patrię patres audiunt & i-
ta dici merentur, domi patris munia omnia obire
non possint: iis subinde plurimum anxietatis & mo-
lestiarum concoquendum est, dubiis, an vicariã in-
stitutionis opera sit liberis ex sentētia consultum: Si-
quidem vel levissimum initió peccatum in principe
puero à rectoribus juventutis admissum, postea to-
tius Reipubl. malo luendum est. Gravissimus enim
morbus, ut in hominibus, ita in Reipub. est, qui dif-
funditur à capite. Qua de causa ij cum primis mori-
bus

bus studiisq; Principum adolescentum præficendi sunt, qui non tantum præceptis & vitâ pietatē, virtutes alias, bene imperandi scientiam, & quamlibet morum elegantiam dexteritatemq; instillent sedulo, qui nullo vitio ipsi sunt infecti, quod frequenti usu traductum in pueros ad reliquam ætatem hæreat: verum etiam qui in id unum veluti conjurati incumbant unanimes, ut lubricum Principis ingeniū, si virtutem fortè aspernetur, cohæreant & mitigent conveniente disciplina. Ut enim in vestitu cæteroq; vitæ cultu loco ac tempori apta sumuntur: ita pro indole Principis informandi tota ratio institutionis erit attemperanda, laudando, monendo, minando, increpando. Non etenim semper licet byssina dare verba, aut sparsa sefaino ac papavere: aliquando vox asperior plus prodest, uti nonnunquam amara haustu ad salutē conferunt, & succis tristibus adfecta refocillantur. Et quemadmodum foenum Græcum durius tractatum provenit melius: ita multi liberi qui educati indulgentius, plerumq; pessumeunt; habiti severius, plerumq; perveniunt ad frugē. Modus tamen utriusq; est servandus. Sic ferè leones, ferum & ad spectu terribile animal, neq; crebro verberibus cædendi, neq; blanditiis frequenter demulcendi sunt: cicuratur, si minç misceatur popismis. Quanquam fatali Reip.

O R A T I O.

nunc maximè, & cum dolore quidem Hadriani magistri meæ
 divina monita, cum hos flores & elegantias Latini sermonis
 percipere nequeam, & meminerim eum sepe prædixisse, me ali-
 quando puerilis incuriæ pœnas daturum. Crojo ita ad sum-
 mam potentiam contendente, Hadrianus ad Fer-
 dinandum Regem in Hispaniam missus est, amplif-
 simo quidem cum munere legationis, nisi ea hono-
 ris specie vir æquissimus longius ablegatus fuisset.
 Hoc verò modo & aliis in locis ingentes sunt fun-
 datæ opes ab iis, qui cassa fide, abjecto pudore, ex-
 turbatoq; disciplinæ socio, caducam & fragilem
 puerorum Principum benevolentiam sibi turpi
 obsequio conciliaverunt; quorum nomina ne me-
 moriæ prodantur, posteris eorum & necessariis tri-
 buimus. Atqui iterum Principis nostri RUDOLFI
 felicitatem hic meritò suspicimus & dilaudamus:
 qui faustissimo sidere tamq; suavi magistrorum cõ-
 centu sic transegit educationis annos, ut quacunq;
 censeantur parte, undiq; parentum pia sollicitudo
 & providentia, præfectorum præceptorumq; fides
 & officiũ, studium verò ipsius Principis RUDOLFI
 quacunq; monita in curã sancti & divini pectoris
 sui recipientis, pulcherrimè enituerint. Ut fontes
 sunt, qui potu pecudum cutem & pilos tingunt co-
 lore albo nigrove: ita in Principe illo relucebant

ORATIO.

radij virtutum, quas jam imbiberat omnes patriæ & orbi eas gloriosissimo cum foenore propediem redditurus? Injuriam seculo fecerim, Auditores, nisi in ejus usum aliquid è sacratissima optimi hujus Principis memoria hîc decerpam posteritati erudiendæ. Auctor enim est bonorum sequentium, qui relinquit exemplum. Etsi vereor, ne, dum id facio, difficulter desinere possim: cum quæ voluptatem ferunt, negent fatietatem, nihilq; accidit molestius, quam orationis placitæ citus transitus. At per omnes virtutes non ibo, simulq; operam dabo, ut compendiosissime decurram.

Pietas sanè ad versus Deum, quâ sublatâ fide etiam & societas generis humani, & unâ excellentissima virtus justitia tollatur necesse est, RUDOLFO Principi in omnibus actionibus & sermonibus fuit familiarissima; cui quoq; habitationem dedit cor ipsum; ut ita individuo vitæ consortio cum ea esset semper, & sine ea esset nunquam. Centesimum annum excedentem virum olim Imperator Augustus hospes interrogavit, quânam potissimum ratione vigorem illum animi corporisq; custodisset: respondit illi, *intus mulso, foris oleo*. Sed hoc perexiguum fuisset Christianissimo RUDOLFO nostro, qui veræ pietatis oleo unctus, mulso potus, non centum
annorum

O R A T I O.

annorum delicias in hoc terrarum ergastulo, sed in coelis æternitatem quærebat. Quantacunq; enim & quæcunq; vita inferior mortalis, si eam superior & immortalis ductu pietatis non consequatur, fit infoelicissima. Fuit in Sicilia Messanæ avorum temporibus COLA PISCIS, Catanæ ortus, vir cunctis seculis memorandus; qui omnem ferè vitam relicta humana societate, solitariam in freto Messanensi inter pisces duxit; & quia extra maris aquas diu esse non poterat; inde PISCIS cognomentum ei inditum est. Is verò nando tantum profecerat, ut haud fecus quàm marina belua immensa pelagi intervalla, spatia quingentorum & amplius stadiorum, etiam foedâ tempestate reluctantibus aquis natatu peragraret. Constat & illud, cum naves plenis velit inter violentissimas decumanorum fluctuum agitationes & vastissimos aquarum montes per maria ferrentur, Colam natantem obviam subinde factum ex undis mediis nautas suis nominibus appellare solitum esse: & quoniam omnibus erat notus, nautas subitæ rei percitas miraculo lætissimis animis illum in navim excepisse, unde veniret, quò iret, & quantum iter nando emensus fuisset, quæ infortunia sustinuisset, sciscitari consuesse;

Co-

O R A T I O.

Colam verò ad singula aptè respondisse, mox cum sociis in navi pransum, postquam acquievisset, madata ad suos, quæ illis dici referriq; vellent, à singulis accepisse, nudumq; ut erat è navi medio jam pelago cursum tenente, se precipitem in mare dedisse, modò Cajetam, modo in Salentina, Brutia & Lucana litora modò in siculos fines & natale solū, ad quod frequens ventitabat, incolumem nando pervenisse; mandata quæ à nautis acceperat, eorū necessariis & ad finibus rectè exposuisse. Cum itaq; hunc tanquam prodigium quoddam Messanenses multos annos mirarentur: tandem præcipuo quodam solenni que festo die in portu Messanæ, effusa ad spectaculum multitudine, experiri credo volens quantum alis urinatoribus præcelleret, dum pateram auream munus natantibus à Friderico Siciliae tunc Rege in mare dejectam, & semel atque iterum iam è profundo erutā, tertio eripere conatur, diu expectatus ab imo maris fundo, in quem se demiserat, nunquam emerfit. Existimatum est, in concavas illius pelagi cavernas & imas voragines delapsum, cum ad superiora niteretur, reverti nequivisse; sicque respiratione occlusā inter occurfantes scopulos undique inundantibus aquis oppressum interiisse. Quorsum hæc talia mei auditores? ut
intelli-

O R A T I O.

intelligamus, similimè comparatum esse cum illis,
 qui i fastidito seriæ pietatis commercio, externorū
 inanium oceano se tradunt infelices: in quo ut o-
 mnia inter quosvis undarum lusus longissimo tem-
 pore suaviter arrideant, tandem tamen luxu, fastu,
 & reliquis blandienti fortunæ cognatis vitiis, in
 horrendam Stygiæ paludis abyssum sine spe rur-
 sus emergendi demerguntur;

*ubi nulla manent discrimina fati,
 Nullus honor, vanoq; exutum nomine Regem
 Perturbat plebeius egens.*

Pietati erga DEVM Princeps noster jun-
 xit etiam pietatem in parentes: quos verbo ge-
 stuque indecoro non violavit, vultu austero non
 offendit; Sed ore predicavit, ut qui gratissimus; ob-
 sequio coluit, ut qui devotissimus; veneratione &
 adfectu honoravit, ut qui piissimus. Scivit is, bene-
 ficia parentum esse talia, quæ vincant spem solutio-
 nis: Sed & hoc scivit, piis contractibus amorem
 sufficere, adeoq; lucis auctoribus, qui ex gaudio
 conscientiæ mensuram benefactorum suorum col-
 ligunt, obsides liberorum animos satisfacere posse.
 Equidem literæ, quas non unas Tubingâ ad Serenif-
 simam matrem ELISABETHAM scriptas vidi, te-
 stes erunt pietatis & gratitudinis sempiternâ laude
 dignissimæ

D

dignissimæ

O R A T I O.

dignissimæ. Et quia Pater HENRICUS IULIUS, magnanimus Princeps, temporius ad meliores abi- erat, quàm ut ille RUDOLFUS filius debitam pie- tatem luculentâ aliquâ demōstratione probare po- tuerit; iste optimum Principem FRIDERICUM ULRICUM, sanguine & charitatem verè fratrem, etiã patrem sibi fecit observantiã & cultu. O quàm copiosæ suavitatis illa recordatio est! in eodem do- micilio, antequam nascerer, habitavi: in iisdem in- cunabulis infantiaë tempora peregi: eosdem appel- lavi parentes: eadem pro me vota excubuerunt: parem ex majorum imaginibus gloriam traxi: & tamen, qui mihi naturâ frater, idem mihi benignitate Pater est, & eidem pietate filius factus sum. O fratrum par inimitabile! Sed ô nimis subitò im- par! Tu verò salve & vive serenissime Princeps, FR I- D E R I C E V L R I C E. Ego inter cultores tuos digni- tate & opibus non paucis inferior, at mente devotâ vix cuiquam secundus, simplici voto, quo uno vo- ta universa bonorum omnium, orthodoxæ Eccle- siæ tutela, Reipubl. salus, illustrissimæ familiæ splē- dor, pax, concordia, felicitasq; subditorum conti- nentur, tibi offero. Idcirco Deum Optim. Max hu- milimis precibus obtestor, ut te quam diutissimè mè mortaliùm cædibus interesse patiatur, faveatq; mune-

smilingib

Q

mune-

O R A T I O.

muneribus, quæ dedit, & iis jugiter immoretur. Se-
ra sit, & nepotibus demum nota dies illa, quæ tam
illustre depositum cœlo est illatura.

Sed rursus convenio Principem RUDOLFUM,
& pietatem eius in cognatum sanguinem extollo,
vel ad sidera usq; si fieri possit linguâ meâ vecturus.
Quidam tentandæ ejus patientiæ causâ sumserat
personam judicandi de bello Brunsvicensi nupero,
& jecerat dictum ex transverso, unde conici posset,
veteres Duces ac Principes Brunsvicenses non ad-
modum bene posteritatis rationes subduxisse, cum
tot tantisq; privilegiis urbē Brunsvicū ornassent. Ille
statim *parcius ista* inquit, *de mortuis non nisi bene.* O dictum
benè! ô dictum egregium! ô dictum regium! Ut e-
nim nocturnæ quædam aves ululatibus suis hominū
turbant quietem: ita sunt temerarii & audacissimi
censores, qui, quasi in vivos & mortuos decreto pu-
blico ipsis esset mandata inquisitio, semp aliquid e-
vomūt, quo famem & existimationem bonorū con-
spurcēt. Et conquestus est Dux RUDOLFUS in liberiori
colloquio, me præsentē, cū assereret, hodie regnate
effrenē linguarū licentiam, quæ tantâ vefaniâ passim
in õnes hominū ordines debacchetur, ut magnatib.
principib⁹, & Imperatori ipsi leges præscribere, eo-
rū actiones arbitrari & castigare ausi: Nō a. debere

talia ferri, ne ad pejora armentur Spiritus illi mali
 impunitatis exemplo; cum secundum effugium nō
 desperet, qui laqueos prioris criminis evasit: Pa-
 trem suum Ordinum Imperii amicitiam officiis, &
 Cæsaris gratiam constanti obsequio meruisse; se
 quoque hanc officiorum & obsequii laudem cap-
 taturum, & DE I vicario Cæsari, quæ sint Cæsaris,
 animo paratissimo daturum esse. Et in hanc senten-
 tiam pluscula pius Princeps loquebatur, quæ avidis
 auribus hausi Equidem, si verum fateri velimus,
 non ex uno morbo ægrotat Germania nostra; ut &
 alia regna omnia. Scissura enim Religionis nos tor-
 quet; factiones inter ordines gliscunt, hostibus in-
 terim plausibili amicitiarum prætextu ignem di-
 scordiarum in rem suam gnauiter alentibus; deli-
 berationes de Re publica sunt longæ & impeditæ,
 cum tamen factō, non consulto opus esset, veren-
 dumque sit, ne dum deliberant Romani, capiatur
 Saguntus, Hieronymus Balbus Archiducis & post-
 ea Cæsaris, Ferdinandi legatus Romam missus, ut
 à Pontifice Hadriano VI. contra imminentiâ Tur-
 carum arma maturam opem imploraret; cum vide-
 ret, lentis valdè & perplexis Hadriani consiliis nihil
 promoveri, multaq; consideratiùs deliberata retra-
 ctari, in frequentissimo Pontificis & Cardinalium se-
 natu

O R A T I O.

natu, Fabius Maximus, sanctissime pater, inquit, rem Romanã
 cunctando restituit, tu verò pariter cunctando rem Romanam
 simulq; Europam perdere contendis. Non sum ego Hierony-
 mus Balbus, nec legatus Cæsareus, Auditores; Illi
 tñ Germanica libertate par, ingenuè edico; Germa-
 niã nostram hodie non Fabianã, sed Hadrianica cõ-
 filiorum cunctatione acerrime & miserè discrucii-
 ari. Verùm privati tales Æsculapii, tales Podalirii &
 Machaones, in gravissimis istis Reipub. morbis non
 audiuntur: imò quasi empirici essent, aut sine permissis
 superiorum facerent medicinam, si mitissimè cum
 illis & sine dicitariis agatur, jubentur abire ad scho-
 lam Harpocratis. Abominor tamen animitus quo-
 tidianam illam calumniarum & convitiarum intè-
 periem; quam vappæ & quisquiliæ hominum con-
 tra bonos malosque, nullo propè dignitatum disci-
 mine, linguà styloque prælicenter effundunt: quo-
 rum rabies nescio an non solo contemptu optimè
 puniantur. Ille ipse n. Hadrianus Pontifex famosis
 criminibus apud Pasquilli statuam Romæ laceratus
 cū id primùm ferret ægerrimè postea civili animo
 tulit; cum didicisset, eam maledicendi licentiam
 obscurorum hominum libertati atque nequitia da-
 ri; ut cum insignes viros impune carpserint, fortu-
 nam suam eã vindictæ voluptate consolentur. De-

D 2

cre-

O R A T I O.

creverat Hadrianus Pasquilli statuam demoliri, atque eam in Tyberim præcipitare: sed Ludovicus Sues-
 sanus urbano falsoq; ingenio id fieri debere perne-
 gabat; subdens, *Pasquillum vel in imo vadonarum more non
 esse taciturnum.* Ad quod Pontifex; *Exuratur ergo* inquit,
in calcem; ne eius vestigia ulla omnino memoria supersit. Tum
 iterum Suesanus: *rectè* inquit: *sed tam crudeliter concre-*
mato poetæ clientes non deerunt, qui patroni cineres invidiosis
carminibus prosequantur, & supplicij locum quotannis statuo so-
lenni die celebrent. Quibus verborum lusibus Ponti-
 fex ab iracundia ad jocos hilaritatemque sensus o-
 mnes lenissimè revocavit.

Quid nunc dicam de Principis RUDOLFI amore
 in literas & literatos: qui fructus felicissimæ educa-
 tionis & institutionis fuit non postremus? Ne quis
 auratorum an auritorum istorum hominū non ho-
 minum, quibus plerunq; vestis pluris est, quàm ve-
 stis fartum, & qui per Græcari malunt, quam Græcis-
 sare, hic Principi nostro illudat; & Baccalaureum ita,
 sive vulpeculam Scholasticam fieri potuisse, Prin-
 cipem aulicum politicum fieri non potuisse, atque
 scommata ex hara & stabulis alia petulanter agga-
 niat. Non capitis o asini, hanc felicitatem, & mul-
 tâ felicitate opus sit, ut hanc vestram asinitatem ju-
 stis lacrymis deflere possitis. Quamprimum disci-
 pulus ingreditur in humanitatis illud sacrariū, scho-
 lam

O R A T I O.

Iam, foribus pariter ac vobis, cunctisque bonę mē-
 tis Phalaridibus pessulum obdit, crudelitatem sup-
 biam intēperantiā, amores, aliaq; id genus portenta
 quę parit segne otium, barbara nutrit ignorātia, ex-
 cludit; & illustres virtutū animas in sanctissima col-
 loquia vocat, tanta purissime voluptatis assensione,
 ut ad cęterorum magnatum ruditatem stupeat, qui
 hanc consumatissimā beatitudinem ignorare volūt.
 Nugamini igitur, & ridete quantū vultis: Quid tū?
 risus vester phreneticorum est; qui tum est maxim⁹,
 cum morbi æstus est maximus. *Ita & quedam virtutes o-*
diō sunt, aiebat viva virtutum imago Pæt⁹ Thraleas.
 Credo, Auditores, hanc meam literarum defensio-
 nem pluribus discipulicaturam. Quid refert? cū de
 vita benè instituenda agitur, non est respondendum
 more discessionum: *Hęc pars maior videtur:* deo enim
 est peior: quia nō tam benè cum rebus humanis ge-
 ritur, ut meliora pluribus placeant. Ita multi mali
 calculos plures habent, non ex æquo & bono, sed
 quia plures sunt cōmuniū vitiorū patroni. Placuerūt
 a. meliora Principi meo RUDOLFO, & ex illis perpla-
 cuerunt literę; & jam in istis ea, jecerat fundamēta,
 ut suę ætatis Principem neminē pœnitere debuerit.
 Anhelabat ad sapientię arcē duplici fine; ut cū ipse
 rerum perit⁹ esset, tū ut alios suis meritis æstimare
 posset, nec protrito & vulgari illo errore ex alienis
 fraudi-

O R A T I O.

fraudibus & imposturis irretiretur; quo fit, ut ple-
 runque ad dignitates & opes invidendas provehā-
 tur, qui nihil habent invidendum; adulandi artifi-
 ces, gratiarum emptores, venditorum nepotuli, &
 aliis necessitudinibus devincti; jacentibus interim
 bonis nec degeneribus mundi incolis, quos contu-
 bernalis excellentium ingeniorum res angusta do-
 mi deicit, aut fere in inferiora subsellia tantum ad-
 mittit. Quia autem sagacissimus Princeps intellige-
 bat vastissimum rerum addiscendarum esse mare,
 & ob infinitatem librorum, veterum & novorum,
 non semper tutò enavigandum; ille aliquando librū
 quem manu tenebat, volvens, & ad me converso
 sermone seriò optabat, *habere & scire tantum pauca &
 selecta*. Sapiens hoc votum! mi humanissime Prin-
 ceps. Sicut enim qui in peregrinas regiones pro-
 ficiscitur prudentiæ merces ex moribus institutisq;
 populorum conquiriturus, tantas moras singulis in
 locis nectit, quantas proposito suo conducere pu-
 tat: non secus Principi ad spem imperii nato tan-
 tum ex qualibet arte sumendum, quantum ad usū
 Reipubl. & regiæ sapientiæ disciplinam erit satis.
 Desipiat, si nimium sapiat, & in omnibus sapiat: sa-
 piat autem, si nihil alicubi aut parum sapiat. Argu-
 tē cantor ille nobilis Philippo Macedoni de Musica
 dispu-

disputanti; *Nunquam* *Dij*, inquit, *ô Rex tibi tantum malifa-*
ciant, ut tu me canendi arte vincas. Nam aliud est sceptrū,
 aliud est plectrum. Et ut ab omnibus otiosis dispu-
 tationib. & quæstionibus abstinebit Princeps; ita eas
 imprimis, quæ in rebus divinis non necessariò exci-
 tantur, prorsus averfabitur: cum fortè talis dispu-
 tandi ratio nec Deo placere, nec ipsum Principem
 meliorem reddere, & quamplurimos turbare pos-
 sit. Mihi profunda pietas & læta conscientia ex sa-
 cro Codice indefesso studio instructa sufficit: Nec
 in video sciolis, qui etiam ea scire volunt, quæ Deus
 voluit nesciri, mox ipsi Deo præcepta legum & fi-
 dei articulos proposituri. Optimum ergo est paucis
 innutriri, paucis familiariter afuescere: & paucis li-
 teris opus est ad bonam mentem. Vti stomachus ci-
 bis etiã exquisitissimis nimio opere replet⁹ & infarct⁹
 ad concoctionem est ineptus; corrumpit & magnâ
 nausêâ rejectat, quæ avidi⁹ glutivit: ita multi literarū
 helluones assiduâ eructatione intemperantiam in-
 genii sui perdunt. Hinc illa uberrima innumerorū
 librorum messis, sæpe si vanorum puerilium, inuti-
 lium & futilium; ut autoribus optem misericordi-
 am, ne chartas & atramentum in posterum tam im-
 maniter perdere, & typographiæ decus tam barba-
 rè denigrare velint. Et quia penes hoc illustre audi-

E

torium

O R A T I O.

torium tutò deponere possum etiam temerarias cogitationes; seridò indignor, paulatim melioris mornetæ scriptores è manibus hominum elabi; atq; iis antehaberi nonnullos infaustos partus eorum, qui magno conatu sæpicule magnas nugas agunt, & quibus palmarium est, longam varii census scriptorū, etiam dupondiorum, seriem ferruminare, allegationum struibus superbire, & omninò sapere ex indigestis indicibus & inventariis: non quod ingenii vires periclitari non sit concessum cuivis, sed quod inficetias Tragorę reprehendam & similia,

Quos gignit, quoties voluit natura iocari.

Sed tales in literarum studiis obiectos scopulos facile evitasset oculatissimus Princeps, & sine tēporis jactura; quotidianā prudentium & eruditorum virorum conversatione præmonitus & præmunitus. Nā licet illi fuerit divini fontis ingenium & prompta natura: tamen ab hac ipsa didicit, optimos etiam gubernatores remigū manibus haud mediocriter adjuvari. Quapropter ut aliis amor est undiq; gentium pretiosa investigare: ita illum juvit studiosos sapiētiae viros aut familiaritatē sibi conciliare. Quę possē loqui latiūs, si veritas plurib⁹ verbis indigeret. Illud non prætereo tacitus, q̄ pridē erat dicendū; Principē RUDOLFUM gratissimo animo adgnovisse beneficia

O R A T I O.

neficia, quæ juventutis rectores in ipsum intulerant; spe factâ coram & literis firmissimâ se memorê animum illustri Principalis gratiæ significatione illis primâ quâq; occasione demonstraturû, & perpetuû tñ debendi reum fore. Tu nobilissime *Theodorice Sigismunde Kropfi*, amice vetus, vir multis titulis depre- dicandę, si verecundia tua laudum excursu onerari se pateretur; tu, inquam cum doctissimo *Iacobo Lampadio*, fuissetis inter primos tam præclaræ & splendidiſsimæ bēignitatis heredes. felices præfecti, felices præceptores, qui talia nomina habent; qui saluberrima institutione Principes discipulos ita fecerunt suos, ut arcana pectorum possideant, illa bonarum necessitudinum loca, quibus liberorum, quibus parentum adfectio immoratur. Infelices autem illi, qui in educatione non, uti par erat, versati in se tristes Principis & populi sententias, maledicta & poenas concitaverunt. Seneca Neronis Præceptor *intra quadriennium regia amicitia ter millies H.S.S. paravit*: quæ summa nostro more est, *Septuagies quinquies centena millia Philippicū*: is tamen à discipulo peremptus est; impiè quidem & atrociter: quis id neget? sed gratia molli nimis educatione parta odium, mortis causâ peperit. Imperator Maximilianus I. præceptore usus est Magistro Petro, postea novę civitatis Episcopo

Dialecticarum argutiarum amantissimo: à quo ille, quia aculeata sophismata & fallacium couclsimicularum decipulas capere non poterat, sepicule verbis & verberibus duriter admodum excipiebatur. Post multos annos Maximilianus jam Romanorum Rex factus in mensa Magistri Petri multis audientibus mentionem faciēs. *si*, inquit, *hodie Preceptor meus Petrus viveret, quanquam multa Preceptoribus debeamus, efficere m, ut ipsum pœniteret me iustituisse.*

Certabat jam cum virtute Principis RUDOLFI ipsa fortuna: utrâq; ad illius perfectionem deperante. Et quidem post fratris HENRICI CAROLI Episcopi Halberstadenſis mortem Inclytum Episcopaliū electorum collegium inter tot candidatos genere, potentiâ, & meritis eminentissimos, RUDOLFUM nostrum delegit, cuius ratio præ aliis omnibus haberetur: quem etiam IV. Septembris anni superioris consentientibus omnium suffragiis postulavit & declaravit EPISCOPUM HALBERSTADENSEM Amplissima dignitas est Episcopalis, Regiæ proxima: & quam nemo non, qui bonâ fide Deum colit, reueratur. Etsi ab aliquot seculis profani Episcoporum animi tantæ dignitati multum indignitatis adfricuerunt. Sed ut olim Roma erat pro merito, & Rutilius profitebatur beatos, qui nasci meruère felici solo urbis Romæ; quia

O R A T I O.

*Semina virtutum demissa & tradita caelo
Non potuere alijs dignius esse locis;*

tamen posterioribus temporibus sic ibi omnia sen-
sim degeneraverunt, ut nomen civium Romanotū
prius magno æstimatum emptumq; Salviani Massi-
liensis Episcopi ætate sit habitum abominabile &
vile, propter eorum iniquitatem & truculentiam :
ita planissimè Episcopi & clerici ob singularem vi-
tæ sanctitatem & insignia pietatis virtutumq; faci-
nora olim inter homines jure supremi; hodie mul-
toties, quantumvis nomina retineant dignitatum,
ob voluptates tamen, avaritiam, & reliquam sce-
lerum societatem pessimè audiunt, & propè inter
damnata nomina multis locis referuntur. Et quo-
tusquisq; gerit infulam pro DEI honore? Quotus-
quisq; commissum munus pervigili animo & purâ
mente administrat? Nisi fortè quosdam eorum,
qui adhuc in tenebris Papalibus cæcutiunt, melio-
ribus accensere velimus; qui quidem non parùm
diligentes sunt, sed eo diligentia genere, quo Me-
dici non satis docti, satis tamen seduli, ægrotos offi-
ciosissimè occidere solent. Quid putatis, mei Audi-
tores? si hodie redundum esset ad priscos Episco-
porum mores: cum gentiles direptis Christianorum
omnium facultatibus ipsos vitalis anhelitus Spiritus

O R A T I O.

illis inviderent, & nullis usquam negata defunctis
 inhiberent ultima commercia sepulture: quotusquis-
 que Procerum & purpuratorum ambiret Episcopa-
 tum? quotusq; postulationi ad tanta pericula annu-
 eret? Cum Imperator Constantinus Magnus Con-
 cilium Nicæam indixisset, edicto eius accepto ad tre-
 centos octodecim advolaverunt Episcopi; quorum
 pleriq; membris aut parte aliqua corporis è superi-
 ore persecutione manci ac debilitati conspicieban-
 tur: & Imperat. qui Patres omnes magnifico exceperat
 convivio, cum ex illa mutilatione constantiam &
 fortitudinem eorum in persecutione coniceret,
 labia cicatricibus eorum venerabundus admovebat
 sibi persuadens, sanctam se illo osculo benedictio-
 nem hausturum. At nostra tempora talem sancti-
 moniam, talemq; constantiam Episcoporum, vix
 amplius ferunt. Omnes volunt beneficium, sed si-
 ne cura: omnes volunt hereditatem, sed sine sacris:
 hæc avaritię peste in sacro ordine tam latè serpente;
 ut rarissimi sint etiam minorum pagorum parochi,
 qui, si alii majori ecclesiæ sint præficiendi, non que-
 rant ante alia omnia, an pinguius sit alibi benefi-
 cium, de cura animarum solliciti posteriùs; veriti for-
 tassis si ad pecuniam & divitias minus attenderent,
 ne D. Pauli iudicio tanquam suorum negligentes &
 incuri-

O R A T I O.

incuriosi ethnicis añumerātur. Cui consequens est: q̄ multi Nominales ei⁹ modi Episcopi & clerici Ethnorum consuetudine rem divinam mandant, & per vicarios, verissimo spretæ Religionis & dignitatis suæ iudicio, exequuntur: quamvis laudibus & Imp. Antonini Pii adscriptū sit, quòd is uullum sacrificium fecerit per vicarium. Et Gelasius Papa acerbè objurgat Romanos; quod cum proclamarent retinenda esse Lupercalia, tamen negligentissimè & longè impari cultu ac devotione celebrarent, quàm majores solebant. *Cur vos pudet, ait, per vos ipsos talia celebrare? Nemo religionem profitetur, quam per se exequi prorsus erubescit & refugit: ipsa verecundia vestra vos doceat crimen esse publicum, non salutem, & non divinitatis cultum, de quo sapiens nullus erubescit, sed instrumenta privitatum, quibus mens vestra contra semetipsam testimonium ferens, quod gerendum profitetur, erubescit implere.* Hæc Gelasii omninò tangunt & accusant etiam istos Nominales nostros: à quibus hoc unum quærere lubet; an & regnum cœlorum per vicarium aut legatum acquirere & possidere velint? Certè Diabolus non admittet vicarium; aut hoc solo non contentus erit, & una volet Episcopum ipsum. Verùm hæc omnia Episcopis non Episcopatibus, vitio verti; nec abusus hominū rebus sacratissimis vituperationi esse debent. Quid olim advocatorum ordine sanctius? quid præclari⁹? Equidem

O R A T I O.

Equidem Imp. Anastasius vocat *laudabile vitæ*, ho-
 minum necessarium officium, quod maximè Principalibus præ-
 mijs oportet renunciari. Et Imp. Leo & Anthemius te-
 stantur, *Advocatos gloriose vocis confisos munimine laboran-*
tium spem, vitam, & posteros defendere. At verò posteri
 hominum mores polluerunt gloriam clarissimi mu-
 neris, & infami metamorphosi Advocatorum *mi-*
litiam mutaverunt in *malitiam*; ut propterea foren-
 sem professionem Epicurus Philosophus *malam ar-*
tem; Columella *caninum studium ad latrendi, & contra in-*
nocentes, & pro nocentibus; S. Augustinus eum, qui in foris
 litigiosis excellit, hoc laudabiliorem esse, quo fraudulentiorem;
 & dixerint & scripserint. Inde obliqua dicta Sexto
 Aurelio Victoris *causidicorum figura*, Suetonio, *figuratus*
morsus Macrobio, *figurata controversia* Quintiliano,
præco figuratus, figurata laus honorifica contumelia. S. Hiero-
 nymo, nihil aliud sunt, quàm utilissima convitia Ad-
 vocatorum; cum ruptis linguæ pro mercalis capi-
 stris commissarum sibi causarum infirmitatem rati-
 onibus subdolis erigere & roborare adnituntur. E-
 adem, Auditores, furia agitavit Ecclesiasticas di-
 gnitates administrorum flagitiis: nec verbum am-
 pliùs addo. Sed quo animo EPISCOPUS noster de-
 latam dignitatem accepit? Pio & magno & ut ve-
 rum Episcopum decet; quem ut prosperos fortunæ
 suc-

successus invictum seque ipso majorem sublimitas
 parti honoris inclinat. Ita ille loquebatur de hoc E-
 piscopatu suo, ut constaret, jura Episcopalia se facta
 tecta conservaturum, nec passurum, ut Fiscus ex Re-
 ligionum & sacrorum bonorum damnis intumesce-
 ret. Sic judicabat enim: honorificentius Aquilis, Le-
 onibus, Gryphibus, Draconibus, Serpentibus, cete-
 risq; Principum insignibus applicari amicas virtu-
 tes; quam sacrilegia, rapinas, furta & crimina alia;
 adeoq; *ab auro Tolosano penitus abstinendum esse.*

Quis fuerit Princeps & Episcopus RUDOLFUS in
 vita reliqua, jam ipse docuit; & ex dictis dicenda li-
 cet emetiri. Adspirabat in omnibus actionibus ad
 fastigium honorum, in spem illam ingressus longè
 pulcherrimam, qua olim etiam ostensus S. Rom.
 Imperio Principem prudentiæ edecumatae, Dioecesi
 Halberstatensi Episcopum vitæ sanctæ, Genti suæ
 novum columen, Patriæ dulce præsidium, Bello ducem
 præstantissimum, Paci tutorem idoneum, Aulæ ve-
 rum amicum, omnibus deniq; hominem inter ho-
 mines undiquaq; perfectum: sed dolendum id est,
 spatium vitæ brevioris. Etsi virtutem non senium,
 nec virum barba facit: nec ille est sapiëntior, qui an-
 norum canitie est venerabilis, sed qui morum. O-
 mnis ætas perfecta CHRISTO est. Et videte hîc, mei
 F audi-

auditores, tyronē veteranum, puerum senem, impu-
 puberem puberem, minorem majorem. Quem
 enim vestrūm latet, moriendi disciplinam esse o-
 mnium difficillimam & utilissimam? Illa sola si ad-
 sit in homine, licet alię absint omnes, facit gloriosif-
 simum & divinum; sin absit, licet alię adsint omnes,
 facit inglorium & immemorabilem. Sed enim hu-
 manæ fragilitatis recordatio refricanda est creber-
 rimè; & præsertim ante oculos animosq; perpetuò
 habendus & commemorando renovandus ultimus
 ille actus, cujus scena M O R S est. Nā in cæteris vite
 actibus & scenis plerunq; exercent histrioniā Ada-
 mi nepotes; sæpe vitia intercutia virtutum personā
 sumunt, multoties os candorem mentitur, pompa
 emendicat venerationem, profusio applausum: Sed
 in illa extrema catastrophe omnia velo levato gerū-
 tur, nullus simulationi aut dissimulationi est locus;
 dignitas aut ætas excipiunt frustra, omnes æquat u-
 num verbū Deponens MORI, nisi quod duo Adver-
 bia B E N E & M A L E hoc ingens & plurimis tremē-
 dum faciunt discrimen; ut, qui bene moriuntur, præ-
 mium vitæ æternæ beati, qui malè moriuntur, pœ-
 nam mortis æternæ damnati, consequantur. Quare
 cum subinde in Annalibus magnorum virorum res
 gestas ex animo, nullam vitæ partem trutino pensi-
 culatius

O R A T I O.

culatius, quam illud postremum Vale, & illum e-
mortualem diem, qui de summa vitæ fert senti-
entiam definitivam. Etenim

Omnia tunc bona sunt, clausula quando bona est. &

Omnia tunc mala sunt, clausula quando mala est.

Verùm hanc moriendi artem examussim calluit E-
piscopus & Princeps RUDOLFUS: & vix unquam vi-
di hominem in ultima necessitate sic præsentē. Ve-
nit is in hoc illustre Collegium nuper, XXVI. Apri-
lis dixit, se inveniri omnia ex sententia, sed asuesce-
re loco non posse; credere quoq; vivum se inde non
discessurum. Quicquid agebat, meditationes mor-
tis semper vellebant auriculam; quibus ut se pasce-
ret liberiùs, parietis pergulæ Musæo contiguæ affigi
jussit exequiarum Serenissimo patri HENRICO
JULIO factarum imagines; ad quas erat frequentif-
simus, sibi propheta, aliis interpres Genus morbi &
tempus mortis nonnunquam velut aliud agnus præ-
divinabat, cum asseveraret, se variolis, qui fratrem
HENRICUM CAROLUM extinxerant sublaturum iri,
XIV. tum ætatis annum ad finem perducturum esse
Factum utrumq; & restabat biduum tantum ad pu-
bertatem. Cum ægrotare inciperet, & juventutis re-
ctores variis colloquiis, solatiis, & cantibus sacris a-
nimum eius erigerent; *hanc verò cantionem ait, concini-*

Ka 1530

O R T I O.

te in qua illa verba, *Contra mortem nulla crevit herba.* Fürm
Todi kein Kraut gewachsen ist. O animum spiritu DEI
plenum! O bonum Christianum! Et talis est æqui-
manus: qui res ad versas in bonum piumq; usum, si-
ve in usum dextræ sinistra mundi convertit. Factis
autem omnibus, quæ ad reparandas vires fieri po-
terant, consiliisque & auxiliis omnibus exhau-
stis, tandem *optimus Princeps & Episcopus* die XIII. Iunii
intra horam sextam & septimam vespertinam, pla-
cidissimè ex hac vita migravit, adiitq; hereditatem
cœli illam verissimè optimam maximam; quæ non
minuitum copiâ possessorum, nec fit angustior nu-
merositate coheredum; sed tanta est multis, quanta
paucis; tanta singulis, quanta universis.

MEMORIAE, DIVI RUDOLFI
Principis &c.

VIRTutes fuerant: annorum mille RUDOLFO
Bis septem annorum vix fuga vita fuit.
Morte piâ meruit cœlum, sine fineq; vitam:
Sed mors vix punctum temporis illa fuit.
Hæc ego dum trado memori miracula seculo:
O quanto mihi sunt Vitaq; Morsq; lucro
Vitam post vitam donat mihi Vita RUDOLFI:
Mors immortalem me DUCIS illa facit.

Faciebam 25. Aug. A.C. 1616.
T.L.

FINIS.

1077

nc

Q.K.
398
17.

ORAT

in funere

RUDOLPH

Episcopi Halberstadensis

Ducis Brunsviceni
neburgensis

Principis Juven

Habitantis

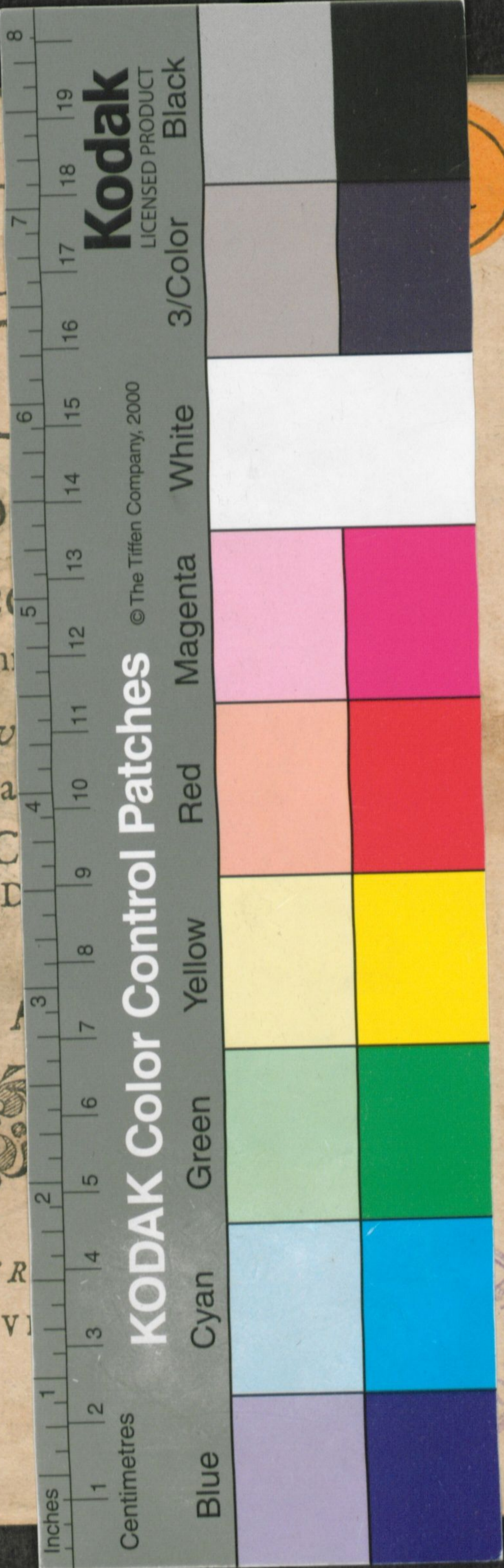
Tubingæ, in Illustri Curia
Anno Christi MDCLXXII

THOMAS

GVELPHER

Typis ELIÆ HOLVVI

Kodak

LICENSED PRODUCT

Black

3/Color

White

Magenta

Red

Yellow

Green

Cyan

Blue

© The Tiffen Company, 2000

KODAK Color Control Patches

Inches
Centimetres

